

Carloviț) intorcându-se noul episcop (Șaguna) in eparchiă, au avut poziția grea din pricina mișcărilor politice, care cu atâta mai mare grijă îi făceau, cu cât mai limpede au priceput, că acele mișcări taiă in vieța bisericei și a clerului și poporului atât din privința intereselor religioase, cât și din privința intereselor naționale și politice.“ ¹⁾

Ce rolă insemnată politică-națională a avut Șaguna preste tot sub decursul acelor doi ani viscolosi, câte a mai făcut și petrecut el pentru națiune și biserică, cine să nu scie din cei-ce au fost martori ai acelor evinemente epocali, și voiesce a fi sincer mărturisind adevărul? El mai intreg timpul acestor doi ani sgomotoși, îl petrecu, intre impregiurări grele impregnate cu pericolul vieții, pe la Pesta, Viena, Innsbruck, Olmütz și Praga, ca conducătoriu al deputațiunilor naționale la tronul împărătesc.

Și tocmai pentru aceea, adecă pentru că partea acésta a vieței metropolitului Șaguna e încărcată de fapte mari politice-naționale, din inceput până in sfârșit, voiu vorbi despre ele mai pre larg la locul seu; érá aici mă mărăginesc numai pre lângă a insemna, că el intorcându-se in tómna anului 1849, după incetarea turburărilor, acasă dela Olmütz și Viena, își află reședința episcopéscă cu desevêrșire devastată de magesari și prefăcută in formală căsarmă. Tóte mobiliarele de prin odăi, argintării, porțelane etc., din cari nu se scosese nimica și pre cari numai atunci și le procurase, — capela episcopéscă, biblioteca lui cea insemnată intrégă, până și archivul consistorial, vinurile din pivniță, cu un cuvânt tóte erau prădate remânând numai păreții goli in ființă. Pivnița lui, plină cu vinuri, era asemenea unui lac, soldații magesari incuartirați acolo, in reședință, neputând consuma tot vinul, destupară buțile și îi dedură drumul de curse, plutind buțile góle pe de-asupra. Față cu acest vandalism, Șaguna infrânt cu inima se vedu silit a

¹⁾ Istoria bisericéscă de episcopul Șaguna tom. II, pag. 209 și 210.